

5. Ceny

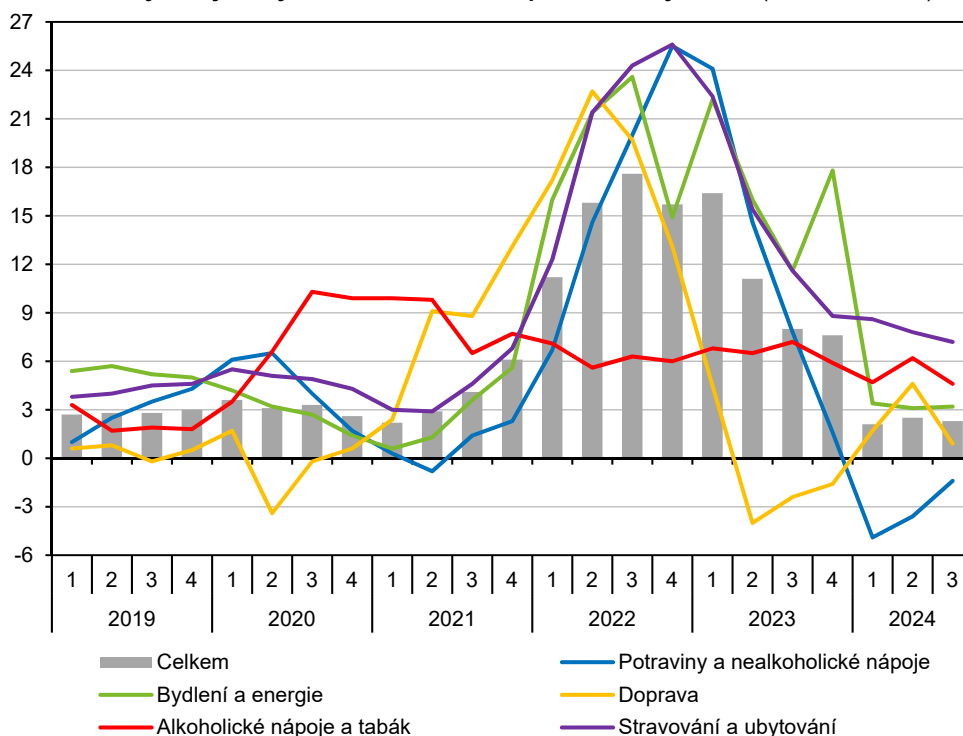
Růst celkové cenové hladiny ve 3. čtvrtletí zpomalil.

Celkový meziroční růst cenové hladiny (podle deflátoru HDP) ve 3. čtvrtletí zpomalil na 3,9 %. Mírně zrychlil meziroční přírůstek cen spotřeby (3,3 %), za čímž stála zejména cena vládní spotřeby (4,1 %), zatímco cenová hladina spotřeby domácností rostla mírněji než v předchozím kvartálu (2,9 %). Mírnější byl meziroční přírůstek cen kapitálových statků (2,6 %), ačkoli dynamika samotných cen investic posílila na 1,9 %. Meziroční směnné relace zahraničního obchodu se zbožím a službami oslabily ve 3. čtvrtletí na 101,1 %. Směnné relace obchodu se zbožím dosáhly 100,9 %, zatímco u obchodu se službami to bylo 102,2 %. Mezičtvrtletně se celková cenová hladina zvýšila o 0,4 %. Cenová hladina u spotřeby byla vyšší o 1,0 %, u kapitálových výdajů o 0,5 % a mezičtvrtletní směnné relace dosáhly 99,4 %.

Meziroční růst spotřebitelských cen mírně zpomalil.

Meziroční přírůstek spotřebitelských cen ve 3. čtvrtletí 2024 mírně zpomalil oproti 2. kvartálu (2,5 %) a dosáhl 2,3 %. Nejvíce se na celkovém zmírnění přírůstku projevil nižší růst cen dopravy. Mírnější meziroční dynamiku ve srovnání se 2. čtvrtletím měly i ceny alkoholických nápojů a tabáku a odívání a obuvi. Naopak u cen potravin a nealkoholických nápojů se meziroční pokles výrazně zmírnil, což následně působilo proti zpomalení celkového růstu spotřebitelských cen. Celkově nejvíce k růstu cen přispíval vývoj v oddíle bydlení, voda, energie a paliva, kde zůstává dynamika stabilní, a dále ceny stravování a ubytování a alkoholických nápojů a tabáku. Jediný oddíl spotřebního koše, kde ceny meziročně klesaly, byly potraviny a nealkoholické nápoje. Mezičtvrtletně se index spotřebitelských cen ve 3. čtvrtletí zvýšil o 0,5 %, což je mírnější přírůstek než v předchozím kvartálu.

Graf č. 10 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ

K meziročnímu růstu nejvíce přispívaly ceny bydlení a energií.

Vývoj cen bydlení a energií zůstává letos stabilní stejně jako jejich příspěvek k celkovému meziročnímu růstu spotřebitelských cen. Ve 3. čtvrtletí zde ceny meziročně vzrostly o 3,2 % a mezičtvrtletně se zvýšily o 0,5 %. V rámci oddílu zůstal největší meziroční přírůstek cen ostatních služeb souvisejících s bydlením (8,8 %), zatímco růst cen nájemného z bytu (6,6 %), běžné údržby a drobných oprav (4,4 %)

i elektrické a tepelné energie (3,5 %) mírně oslaboval. Imputované nájemné¹ se ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšilo o 1,2 % a růst tak mírně posílil.

Ceny dopravy nejvíce ovlivňovaly celkové zpomalení meziročního přírůstku spotřebitelských cen.

Meziroční růst cen dopravy ve 3. čtvrtletí oslabil na 0,9 % (ze 4,6 % ve 2. kvartálu), což nejvíce ovlivnilo zpomalení celkového meziročního růstu spotřebitelských cen. Ceny dopravy mezičtvrtletně klesly o 1,6 %. Oslabení meziročního růstu cen dopravy souviselo především s vývojem cen pohonných hmot a olejů, které se propadly o 3,5 %. Výrazně méně tak rostly celkové náklady na provoz dopravních prostředků (2,2 %). Ceny dopravních služeb meziročně vzrostly o 4,3 %, zatímco ceny nákupů automobilů, motocyklů a jízdních kol meziročně klesly o 1,5 %.

Meziroční pokles cen potravin se zmírnil.

U potravin a nealkoholických nápojů došlo ve 3. čtvrtletí k výraznému zmírnění meziročního poklesu cen na 1,4 %. Šlo zčásti o srovnání se slabší základnou loňského roku. Mezičtvrtletně se ceny potravin a nealkoholických nápojů zvýšily o 0,5 %, což je slabší přírůstek než ve 2. kvartálu. Zmírnil se pokles cen u mléka, sýrů a vajec (-3,4 %), pekárenských výrobků a obilovin (-3,3 %), masa (-2,8 %) nebo ovoce (-1,3 %) a výrazněji rostly ceny olejů a tuků (7,3 %, zdražovalo máslo) i cukru a příbuzných výrobků (1,9 %). Z meziročního růstu do poklesu se ve 3. čtvrtletí dostaly ceny zeleniny (-1,4 %).

Ve směru posílení růstu cen působily ceny vzdělávání.

Spolu s nástupem nového školního roku došlo k úpravě ceníků školného, což se projevilo na posílení meziročního nárůstu cen vzdělávání na 8,2 %. Mezičtvrtletně se zde ceny navýšily o 3,5 %. Za tímto posílením stojí téměř výhradně zářijový skokový nárůst cen (meziměsíčně o 10,5 %). Mírně posílila také meziroční dynamika cen ostatního zboží a služeb² (3,6 %, mezičtvrtletně narostly ceny o 0,5 %) a z poklesu do mírného meziročního nárůstu se dostaly ceny bytového vybavení, zařízení domácnosti a oprav (0,6 %, mezičtvrtletně se zde ceny snížily o 0,2 %).

Dál výrazně rostly ceny některých služeb.

Výrazný meziroční růst panoval ve 3. čtvrtletí stále u cen stravování a ubytování (mírné oslabení na 7,2 %), kde došlo také k mezičtvrtletnímu navýšení o 1,2 %. Na celkový meziroční růst spotřebitelských cen měly přes oslabení dynamiky nadále výrazný vliv také ceny alkoholických nápojů a tabáku (4,6 %, mezičtvrtletně ceny rostly mírně – o 0,3 %). Ceny rekreací a kultury meziročně rostly o 3,4 %, přičemž za zvolněním tempa stály ceny dovolených s komplexními službami. Mezičtvrtletně se ale právě pod vlivem cen dovolených ceny rekreací a kultury zvýšily o 4,7 %. Meziroční růst cen odívání a obuvi dál zpomalil na 1,7 % a mezičtvrtletně zde došlo k poklesu o 1,2 %. Oproti službám (stravování a ubytování nebo dovolené s komplexními službami) je zde více patrný vliv zpomalené domácí poptávky po zboží. I v rámci oddílů rekreace a kultura je růst cen fyzického vybavení oproti službám utlumen. Ceny zdraví meziročně rostly o 3,9 % a mezičtvrtletně o 0,9 %. Ceny pošt a telekomunikací byly ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 0,8 % (mezičtvrtletně stagnovaly).

Meziroční růst spotřebitelských cen v EU zpomalil.

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)³ v Evropské unii ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostl o 2,4 %. Přírůstek zpomalil oproti předchozím čtvrtletím. Vliv na zpomalení přírůstku měly zejména ceny dopravy, které na předchozí přírůstky navázaly ve 3. čtvrtletí poklesem o 0,1 %. Prohloubil se pokles cen telekomunikací (-1,8 %), které ale mají ve spotřebním koši malou váhu. Ceny v ostatních oddílech HICP rostly, nejvíce ceny alkoholických nápojů a tabáku (5,3 %) a ubytování a stravování (5,1 %). Výrazný přírůstek měly i ceny ostatního zboží a služeb (4,3 %). Posílil také meziroční

¹ Imputované nájemné vyjadřuje náklady vlastnického bydlení. Kromě samotných cen bydlení zahrnuje i náklady na výstavbu a renovace a další poplatky. Více na: <https://www.czso.cz/csu/czso/metodicka-poznamka-k-indexu-spotrebitelskych-cen-impotovane-najemne>.

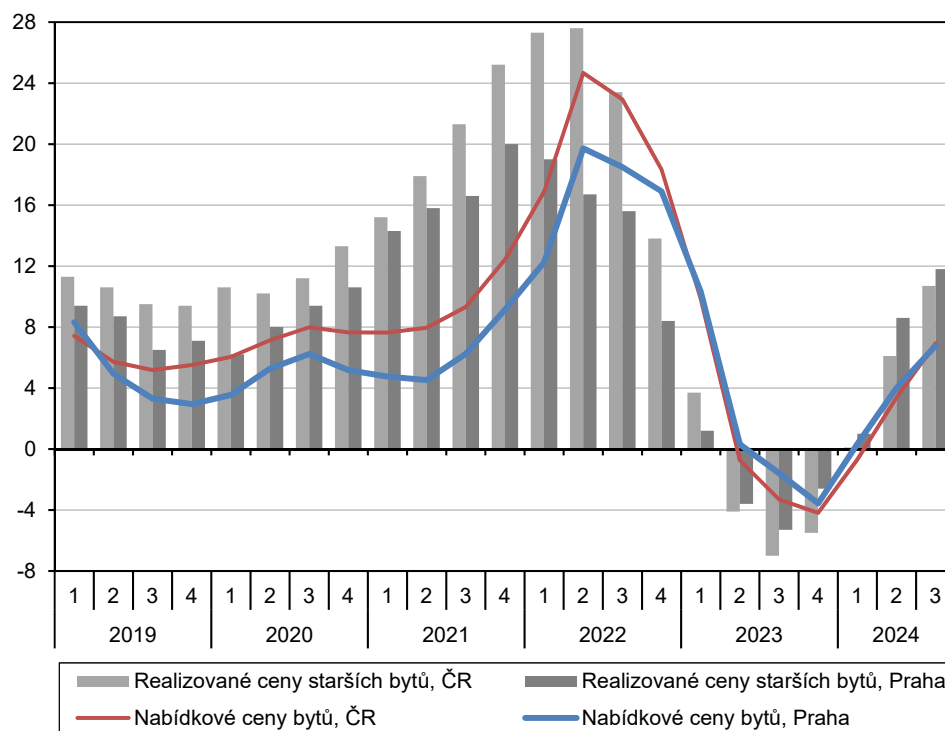
² Zahrnuje služby osobní péče a osobní potřeby a doplňky, sociální péči, pojištění a další finanční služby apod.

³ Oproti indexu spotřebitelských cen, který ČSÚ pro českou ekonomiku sestavuje, HICP neobsahuje imputované nájemné, což bývá zdrojem rozdílů mezi HICP a Indexem spotřebitelských cen.

přírůstek cen bydlení a energií (2,7 % ze 1,4 % ve 2. čtvrtletí). Celkově k růstu HICP v EU nejvíce přispívají ceny služeb, jejichž dynamika na rozdíl od celkového indexu nezpomaluje. Nejvíce rostly ve 3. čtvrtletí spotřebitelské ceny v Rumunsku (5,3 %), Belgii (4,7 %) a Polsku (4,1 %). O méně než 1 % naopak vrostl HICP v Litvě (0,8 %), Finsku (0,9 %) a Irsku (0,9 %). Mezičtvrtletně se spotřebitelské ceny v EU zvýšily o 0,4 %. Výrazně se propadly ceny oděvů a obuvi (-7,3 %) a klesly ceny telekomunikací (-1,2 %). Výraznější meziroční přírůstky byly zaznamenány v oblasti rekreací a kultury (2,6 %) a ubytování a stravování (2,4 %). Nejsilněji ve 3. čtvrtletí mezičtvrtletně rostl HICP na Kypru a Maltě (shodně o 1,9 %) a dále v Chorvatsku (1,5 %). Mezičtvrtletní pokles byl zaznamenán v osmi zemích, nejvýrazněji v Itálii (-0,4 %), Španělsku (-0,4 %) a Rakousku (-0,3 %).

Graf č. 11 Ceny nemovitostí (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Růst cen bytů výrazně zrychlil.

Nabídkové ceny bytů v Česku ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 6,9 %. Přírůstek zrychlil oproti předchozímu kvartálu a oživení na nemovitostním trhu dokládá i výrazné mezičtvrtletní tempo (3,2 %). Výrazněji posilovala dynamika nabídkových cen bytů mimo Prahu (meziroční přírůstek o 7,1 % a mezičtvrtletní o 3,7 %). Nabídkové ceny bytů v Praze meziročně vzrostly o 6,8 % a mezičtvrtletně o 2,6 %. Realizované ceny starších bytů měly od začátku roku ještě dynamičtější vývoj. V celém Česku se realizované ceny ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšily o 10,7 % a mezičtvrtletně vzrostly o 4,0 %. Realizované ceny starších bytů v Praze přitom byly meziročně vyšší o 11,8 % a mezičtvrtletně o 3,7 %. Převis dynamiky realizovaných cen nad nabídkovými cenami se v posledních letech stal obvyklým jevem, který dokládá silnější pozici prodávajících při cenovém vyjednávání na nemovitostním trhu. Index realizovaných cen nových bytů v Praze ukazuje ve 3. čtvrtletí na meziroční růst o 1,7 % a mezičtvrtletní růst o 0,9 %.

Ceny průmyslových výrobců mezičtvrtletně klesly.

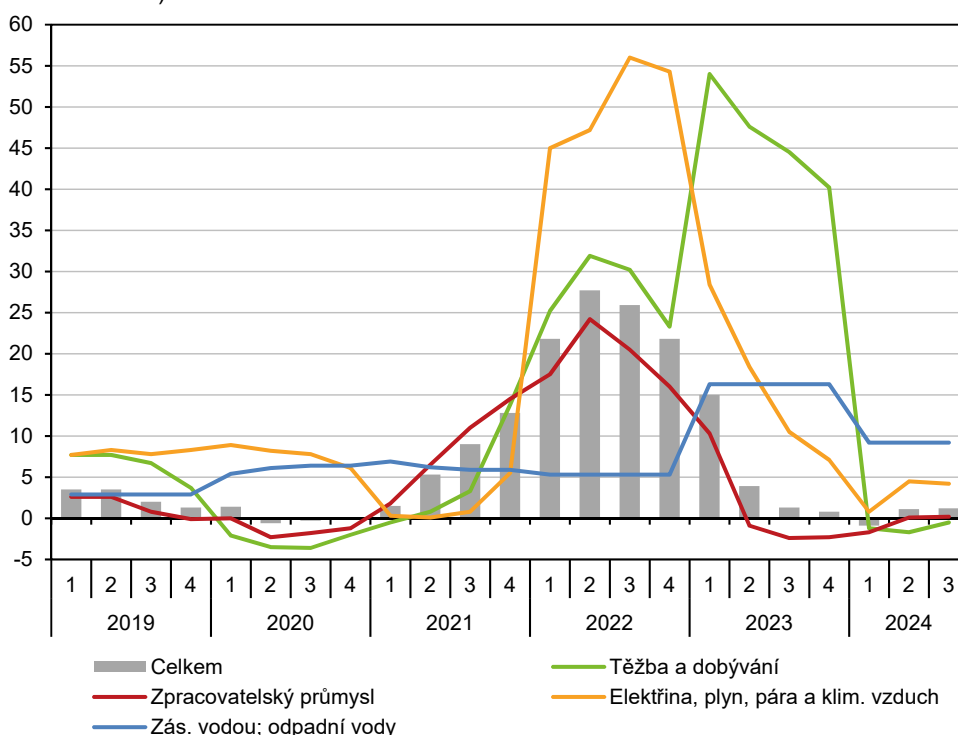
Ceny průmyslových výrobců ve 3. čtvrtletí 2024 meziročně vzrostly o 1,2 % a přírůstek se tak téměř nezměnil oproti předchozímu kvartálu. Mezičtvrtletně došlo k poklesu o 0,4 %. Nejvíce meziročně rostly ceny zásobování vodou a souvisejících služeb (9,2 %), které ale mezičtvrtletně stagnovaly. Ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu byly meziročně vyšší o 4,2 % a mezičtvrtletně se snížily

o 0,8 %. Meziročně klesaly jen ceny těžby a dobývání (-0,5 %), především pod vlivem cen zemního plynu (-26,2 %) a černého a hnědého uhlí a lignitu (-2,7 %).

Ceny ve zpracovatelském průmyslu mírně mezičtvrtletně klesaly.

Ceny výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu meziročně téměř stagnovaly (0,2 %) a mezičtvrtletně se snížily o 0,3 %. Meziročně stále klesaly ceny u řady výrobků, které jsou závislé na základních surovinách, jako jsou například základní kovy (-2,6 %) nebo dřevo a dřevěné výrobky (-1,5 %) a výrobky z papíru (-0,5 %). Bylo u nich ale patrné zmírnění poklesu, protože vyprchával vliv srovnávací základny. Meziročně nižší byly i ceny potravinářských výrobků (-1,7 %) nebo kovodělných výrobků (-1,2 %) a rovněž strukturálně významných elektrických zařízení (-0,6 %). Naopak výrazně rostly ceny oprav, údržby a instalace strojů a zařízení (4,8 %), počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (3,9 %), chemických látek a přípravků (3,8 %), motorových vozidel kromě motocyklů, přívěsů a návěsů (3,8 %), nápojů (3,4 %), oděvů (3,0 %) a usní (2,7 %) nebo strojů a zařízení (2,6 %).

Graf č. 12 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ

Ceny průmyslových výrobců v EU mezičtvrtletně vzrostly.

Meziroční pokles cen průmyslových výrobců v EU⁴ se ve 3. čtvrtletí zmírnil na -2,5 %. V meziročním poklesu stále setrvaly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-7,4 %) a také ceny ve zpracovatelském průmyslu (-0,7 %). Meziročně rostly ceny těžby a dobývání (1,1 %). U většiny zemí EU ceny průmyslových výrobců meziročně stále klesaly, rozpětí dynamiky bylo ale veliké. Největší pokles mělo Slovensko (-18,6 %), Lucembursko (-10,2 %) a Lotyšsko (-6,4 %). Meziročně vyšší byly ceny v osmi zemích, nejvíce v Irsku (1,9 %), Portugalsku (1,6 %) a v Česku (1,2 %). Mezičtvrtletně se ceny průmyslových výrobců v EU zvýšily o 1,0 %. Výrazný mezikvartální přírůstek měly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (5,9 %) a rostly také ceny těžby a dobývání (0,4 %). Naproti tomu pokles byl zaznamenán u cen ve zpracovatelském průmyslu (-0,4 %). Nejvíce mezičtvrtletně rostly ceny průmyslových výrobců v Bulharsku (4,8 %), Řecku (4,5 %) a Španělsku a na

⁴ Bez cen zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami.

Slovensku (obě země shodně 3,5 %). Pokles byl zaznamenán v osmi zemích, největší ve Švédsku (-2,1 %), Finsku (-1,4 %) a Litvě (-0,6 %).

Ceny stavebních prací rostly meziročně stálým tempem.

Ceny stavebních prací si od začátku roku drží stálou meziroční dynamiku a dle odhadů byly ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 1,7 %. Jejich mezičtvrtletní přírůstek dosáhl 0,3 %. Ceny materiálů a výrobků spotřebovávaných ve stavebnictví se ve 3. čtvrtletí meziročně nezměnily a mezičtvrtletně klesly o 0,2 %.

Ceny tržních služeb se mezičtvrtletně snížily.

Po zpomalení meziroční dynamiky, ke kterému došlo ve 2. čtvrtletí, se dál přírůstek cen tržních služeb nezměnil a dosáhl ve 3. čtvrtletí 3,4 %. Mezičtvrtletně se ceny tržních služeb snížily o 0,5 %. K meziročnímu přírůstku nadále nejvíce přispívaly ceny služeb v oblasti nemovitostí (růst o 7,7 %), dále posílil vliv cen reklamních služeb a průzkumu trhu (10,0 %). Významný byl také příspěvek cen služeb v oblasti programování a souvisejícího poradenství (meziroční růst o 2,9 %) a právních a účetnických služeb (5,4 %) a dále také architektonických a inženýrských služeb (2,4 %), služeb v oblasti zaměstnání (9,3 %), poštovních a kurýrních služeb (3,1 %), pojištění, zajištění a penzijního financování (2,2 %), bezpečnostních a pátracích služeb (8,9 %) a úklidových služeb (5,9 %). Meziročně klesaly jen ceny skladování a podpůrných služeb v dopravě (-0,6 %).

Zmínil se propad cen zemědělské výroby. Ceny živočišné výroby meziročně rostly.

Ceny zemědělských výrobců (včetně ryb) ve 3. čtvrtletí meziročně klesly o 1,4 % a propad se tak opět výrazně zmínil (ceny klesaly o 17,2 % a 10,4 % v 1. a 2. čtvrtletí). Ceny rostlinné výroby ve 3. čtvrtletí byly meziročně nižší o 4,5 %, což je výrazně mírnější pokles než v předchozím kvartálu, a ceny živočišné výroby začaly meziročně růst (2,6 %). Méně hluboký byl pokles cen obilovin (-8,9 %, z toho pšenice -8,5 %, žito -15,2 %, ječmen -7,9 %, oves -0,4 % a kukuřice -12,5 %). Ceny průmyslových plodin meziročně vzrostly o 4,2 %, především pod vlivem cen olejnin (5,2 %, z toho semeno řepky +5,3 %, slunečnice -11,4 %, mák 8,7 %). Krmné plodiny meziročně zdražily o 11,0 %, ovoce o 32,4 % a vína o 10,7 %, ceny zeleniny a zahradnických produktů naopak klesly o 5,8 % a brambor o 21,3 %. V rámci živočišné výroby meziročně rostly ceny skotu (8,3 %), ale klesly ceny prasat a selat (-8,8 %) i drůbeže (-7,2 %). Ceny mléka byly meziročně vyšší o 10,5 % a u vajec pokračoval pokles (-14,1 %).

Ceny vývozu zboží rostly.

Ceny vývozu se ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšily o 3,8 % a mezičtvrtletně vzrostly o 0,8 %. Vývoj kurzu koruny⁵ ve 3. čtvrtletí působil výrazně proinflačně na meziroční dynamiku cen. Meziročně nejvíce rostly ceny exportu v oblasti zásobování vodou a činností souvisejících s odpady a odpadními vodami (přírůstek zrychlil na 16,7 %). Mírně zpomalil, ale solidní tempo si udržel růst cen vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu (4,1 %). V rámci této sekce nejvíce rostly ceny exportu nábytku (12,9 %), ostatních dopravních prostředků a zařízení (12,5 %), dřeva a výrobků z něj (8,0 %), chemických látek a přípravků (6,6 %), základních farmaceutických výrobků a přípravků (6,1 %) a motorových vozidel, kromě motocyklů (6,0 %). Klesly jen ceny koku a rafinovaných ropných výrobků (-11,9 %) a usní a souvisejících výrobků (-7,3 %). Meziročně se začaly zvyšovat ceny vývozu produktů zemědělství, lesnictví a rybářství (1,8 %), výrazně zmínil pokles cen vývozu elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-3,0 %) a také cen těžby a dobývání (-9,1 %).

Meziroční směnné relace byly ve 3. čtvrtletí kladné.

Ceny importu byly ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 2,7 % a mezičtvrtletně vzrostly o 1,0 %. Meziročně se zvyšovaly ceny výrobků zpracovatelského průmyslu (3,2 %). Nejvíce zdražovaly ostatní dopravní prostředky a zařízení (10,7 %) a nápoje (10,1 %), naopak hluboký pokles cen byl zaznamenán u dovozu koku a rafinovaných ropných

⁵ Podle údajů ČNB byl ve 3. čtvrtletí 2024 průměrný kurz koruny vůči euru 25,196 CZK/EUR. Ve 3. čtvrtletí 2023 to bylo 24,136 CZK/EUR. Kurz vůči dolaru též oslaboval. Ve 3. čtvrtletí 2024 činil průměr 22,939 CZK/USD. Ve stejném období roku 2023 to bylo 22,173 CZK/USD.

výrobků (-13,0 %). Meziročně vzrostly také ceny těžby a dobývání (3,0 %). Výrazný meziroční pokles cen přetrvával u dovozu produktů zemědělství, lesnictví a rybářství (-12,4 %) a u elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-9,8 %, pokles se od začátku roku razantně zmírnil). Meziroční směnné relace zahraničního obchodu se zbožím dosáhly ve 3. čtvrtletí 101,0 %. Výrazně kladné byly směnné relace obchodu s produkty zemědělství, lesnictví a rybářství (116,2 %) a s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem (107,5 %). Směnné relace obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu dosáhly 100,9 %. U těžby a dobývání byly naopak směnné relace výrazně záporné (88,3 %). Mezičtvrtletní směnné relace zahraničního obchodu dosáhly hodnoty 99,8 %.

